

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

XV. De quæstorum tollendo abusu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](#)

spendendi commissiones, ac defuper confessas literas, & processus habitos per easdem dispensatis, seu his cum quibus dispensari mandatus propter proximioris gradus huiusmodi non expreßionem, de surreptionis vel obceptionis viito, seu intentionis defectu notari non posse, sed in omnibus & per omnia suffragari, perinde ac si in literis seu commissionibus huiusmodi de proximiore seu utroq; gradu, specialis & expressa mentio facta fuisset.

TITVLVS XIII. DE INDVLGENTIIS.

Pius Quartus.

Cordis passio est veluti laborum ex quo omnia bona effluunt, indulgentiarum quoque & gratiarum dona confundit, quae nebrem expediunt, nec preto mercantur.

CAP. I.

Deet Romanum Pontificem, quem Dominus noster Iesus Christus Vicarius suum coelestibus thesauris dispensandis in terris constituit, prudere, ut sicut ipse thesauros huiusmodi & gratias celestes gratis acceptas ad honorem Dei, & illius Sanctorum, animarumque Christi fidelium salutem absque lucro dispensat, idem quoq; a Romana Curia officiis, quibus literarum Apostolicarum super gratias a fidei Apostolica pro tempore concessis expedito incumbit, observertur. Quapropter inconveniens esse censemus, pro concessionibus indulgentiarum, quia in solis meritis passionis ejusdem Domini nostri Iesu Christi, & eius gloriosorum Martyrum, & Sancti, confundit, aliquid temporale exigere: nos pramissis prout nostro incumbit officio de remedio oportuna provideire volentes, mortu proprio, & ex certa nostrarentia, dilectis filiis moderis, & pro tempore existantibus fando Romanæ Ecclesie Vicecancelli, ejusque in Cancellaria Apostolica Locuteten, necnon summiffa, scriptoribus, illorumque pro tempore Refreibendario, Computatori, Receptori, & dezeniobus, necnon Secretariis literarum Apostolicarum, illarumque tam majoris, quam minoris præxidens Abbreviatoribus, ac follicitoribus, plumbiisque & registri magistris, collectoriis, earundemq; literarum Apostolicarum registratoribus, Bullatoribus, fratibus barbaeuncupatis, & illorum famulis, necnon in registri supplicationum, manu & in praefixa nostra signatorum, magistris & scriptoribus, aliisq; Romanæ Curia officiis & personis, etiam eorum officia ex eacula quantumvis onero obtinentibus, cujuscunque qualitatibus & conditionis existant, ac quoquaque nomine appellantur, in virtute sancte obedientie, & sub majoris excommunicationis lata sententia, necnon amissionis ad semeftere, omnium emolumentorum eorum officiorum, qui ipso jure, quies contraferint, fabricæ ballice Principis Apostolorum, de urbe applicata esse censemur, & crecente inobedientia etiam privationis eorumund officiorum ipso facto incurriendi penitus, Apostolica auctoritate senore praesentum principiis & mandamus, quatenus videlicet in registro supplicationum magistris & scriptoribus huiusmodi ultra salarium inibi pro lignaturis ordinatis exigi solutum, alli vero officiales literas Apostolam sub plumbo, quam in forma brevis super gratias indulgentiarum, & peccatorum remissionem etiam plenariam tam pro vivis quam defunctis, tam ad tempus quam perpetuum, ad futurum seu perpetuum rei memoriam, vel alia forma, & cum quavis narrativa pro quibusvis particularibus personis, seu Ecclesiis etiam cathedralibus, & collegiatis, monasteriis, prioratibus, capellis perperus, cancellariis, oratoriis, hospitalibus, capitulis, collegiis, conventib; & quibuscumque aliis suis locis a nobis & successoribus

nostris Romanis Pontificibus, etiam testiculis cognitentibus, cum vero communis consuetudine istud non est, pro tempore, citatam classican proportionis inanum adjunctionem, concessis & commendatis conficiens gratis pro Deo ubique eorum officiis aliquis taxe regalum seu jocalum, ac copia eius generis solutione vel exactione, quamvis ratione illius extraordinaria, omnibus secundum dictum definitione cestantibus, illuc nullo alio a nobis a nos deficerat mandato expediat, & pro tempore, quibus illarum expeditionem, etiam si pars, operante tuitu fuerint concessis in Rom. curia officiis, sed longe ab illa absentibus, capacitas radum & conquisitum.

Roma. Calend. Januar. 1562.

TITVLVS XIV.

DE QVAESTORVM TOLLENDO.

Questorum abusi, summis ratiocinii Ecclesiæ regimur & variorum iuris convertimus extingendum.

CAP. I.

Et si Dominus regis saluti semper item, quod cum humilitate polentibus et tempestatibus peccatorum mole depota filius ipsi fuerit, nullus humani generis levitudo creptansam locutionem, qui cas nobis sua bonitate commisit, ut in propensiiori studio nos præxavendum esse censemus, cuiusvis indulgentia, remissionis, & clemenciam Christi fidèles prædilectionis ad illuc in potestimittenda reddamus, aut facultas venire in penitentiab; uarii inventum, & exinde clavum astenos detinatur in contemptu, & Christi fidèles quæcumque scandalizantur. Sanè enim ad auditum omnibus mundi paribus quampluimus quæcumque fierint, quod vigore diversarum indulgentiarum fundatum, per prædecessores nostros, et etiam reverentia nostra, tam fabricæ nostræ ballice Principiæ Apostolorum, & Ecclesiæ S. Ioannis Lateritiorum & Bona ipiusque Ecclesiæ, necnon S. Ioannis & S. Iusti Hieronymi, & S. Spiritus in Saxi, & S. Iusti Laurentianis, & S. Iacobi in curialibus, de ceteris Vicen. non S. Elimi, & S. Bovis, ac S. Gotthardi, & Legumi, necnon S. Nicolai, & S. Bernardi Monachorum, etiam S. Leonardi, ac S. Matthei, necnon Isidorum Cratensis, & S. Marci de Monte Serrato, Hispanie, ac etiam S. Sebastiani prope & extra muros dicatum, necnon S. Antonii & S. Antonio Vicens dicitur de dempionis captivorum super Neapolit. incautum mortis, illorumque a diversis aliis Ecclesiæ, monasteriis, hospitalibus, militiis, confraternitatibus, foederibus, & pri locis concebarum, multi quæcumque clementer, indulgentis, lucrum temporalium quæcumque, sive in fabrice Ecclesiæ, hospitalium, monasteriorum, militiarum, confraternitarum, foederum, & pri locorum in diversis civitatibus & decubibus quæcumque ceteræ, confrates describere, capellæ & orationes implicantæ, creditis indulgentias huiusmodi committimus, & in diversis gradibus a iure prohibitis & prescriptis, plura etiam concedere, quam eiis rigore facilius perdictarum licet sit, ipsiusque iure intenti, pecuniam potius quam Christi fideli saltem quæcumque, ac secundum dictum indulgentie sic abundet, quidam ex illis peritare facere conantur, vaivisoque & diversi Questores, Confessores, Procuratores, Recuperatores, Recuperatrices, Factores, Nuncios, & alicuiusmodi condicatores, qui non solum supra dicta, sed etiam plus ratiocinii quam concessa facere & concede, necnon locum op-

dicarios, illorumque in spiritualibus Vicarios generales, & officiales ac ministros, Ecclesiærumq; & ordinum Praelatos, Superiores & perfomas quæfus hujusmodi impeditices, censuris Ecclesiæficiis innodare, & alias in pluribus graviter excedentes, in divina majestatis offensam, ac fumarum & Christi fidelium animarum permicem, ac ordinatariorum perturbationem, & piarum mentium scandulum præsumunt. Nos qui Deo proprio gregia domini, meritis licet in infinitibus, curam gerimus, & illum punitus iste fœlaurum elongatione epimus ipsi Deo redire acceptabilem, ex præmissis & aliis rationabilibus causis animum nostrum moventibus, felicis recordationis Calixti IV. Clementis VII. Pauli III. Iulii summi ter III. & diverorum aliorum Romanorum Pontificum, prædecessorum nostrorum vœfigiis inherentes, motu proprio, non ad alios nebulos super hoc oblate penitentias infantiam, sed de mera nostra voluntate & deliberatione omnes & singulas indulgentias etiam perpetuas, & peccatorum remissiones fabrica & Ecclesiæ huiusmodi, necnon fami Johannis Hiætolympitanæ, etiam pro constructione & edificatione illius nove civitatis prædicti, in quibusvis alius hospitalibus, monasteriis, Ecclesiæ, dominib; militiis, ordinibus etiam mendicantium, congregationibus, confraternitatibus, & universitatibus, & pris locis illorumque ordinibus, caputris, conventibus, magistris, superioribus, & tam peculiaribus, quam quorūm etiam mendicantium ordinum reguliaribus personis, tam singulariter, quam univerſaliter per quæcumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac etiam nos sub quibusvis; tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac ex quibusvis etiam urgentissimis causis, etiam causa redemptoris captivorum, & alias quomodolibet concessis: pro quibus consequendis manus sunt porrigeantur adjunctiones, & quæ quæcumq; facultatem quomodolibet continent, illarum omnium tenores, formas, derogationes & decreta prædictis pro expressis habentes, autoritate Apoloticæ tenore præsentem perperu revocamus, callamus, irritamus, & annulamus, & viribus vacuamus. Et infuper perpetuò hac mollita valutaria confituatione decernimus, quod exinde ex cetero sub indagationiis nostris poena, prætestis indulgetur, & facultat per quæcumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & sedem Apostolicam etiam motu simili, ac fedi Apostolica Legatos, alias quomodolibet concessionem, & quas anobis & sede predicta in posterum verbo, literis, ac quavis alia scriptis, etiam manu nostra signata, etiam cum clausula quod sola signatura sufficiat, etiam in favorem fidei, aut cruciazie de sancte vel cuiuscunq; alterius pia causa etiam privilegiare concedi quomodolibet contigerit, nullus quavis etiam Episcopali, Archiepiscopali, & Patriarchali aut majori dignitate, etiam Cardinalatus honore, seu etiam regali, vel temporali excellentiæ præfugeat, audeat vel præsumat quæfus facere, aut munios, quæfures, commissariatos, thesaurarios, receptores pro illis recipiendis in dictis spiritualibus, Ecclesiæ, dominibus, monasteriis, militiis, & alias supra nominatis, vel pro eis qui illorum nominibus alibi constitute, & deputate, nisi ex speciali licencia, & ex certa scientia nostris, & Romanis Pontificibus pro tempore existentibus locorum ordinariis, vel eorum in spiritualibus vicariis, seu officiisbus, derogationem prælenies nostra constitutione illius tenore de verbaad verbum inferro exprise continentes. Nos enim ex nunc irriti decernimus & inane, quicquid fecus his à quoquā quavis autoritate scienter vel ignoranter contigerit artentari. Rom. 6. Id. Febr. 1566.

Idem ex Concilio Tridentino.

Indulgentias per quæfures ob quæfum, & bona extorquenda verius quam impetrandi desiderium, prædicante, revocantur & prohibentur.

Quam plenum sit periculi noxia populo ingerere, nisi malum cum in ceteris ministris, cum præcipue in Ecclesiærum prælatis animadverendum est, quod ab his temere profecta longe maxima Ecclesia Dei conferant detrimenta. Rem fani indignam audivimus, quod non solum quondam Gouerius Tello Giron, temporarius administrator Ecclesiæ Tolentanae, sed etiam quidam Hispania Ecclesiærum præfatus, offici paterni prætextu faciliates sibi a facis canonibus concessas excedentes, litteras suas in ploratum civitatis ac diocesis suis fun publicare, quibus inter extera periculosa deprehenditur, quod cuicunque illas accipient certa folia perunia licitum sit quem voluerit sibi sumere factiditem, quæ confessione audita plura absolvere valeat, non in eis tantum casibus, in quibus simplex fæcere & absolvere posset, sed etiam in illis que solis Episcopis referatae reperiuntur, aliquo præterea causa admitto, veluti simonizatu, qui ad examen fandæ sedis esse referendus. Non animadverentes ipsi præfatus & Administratores, quam periculosa sit ea passim incertis personis committere, quæ ad Episcoporum judicium arbitriumque idcirco deferuntur, ut quicquid lepram à lepra discernere norint, causis & circumstantiis tubuli indagine exploratis, salutari cuicunque morbo remedium valeant adhibere. Ad hæc ipsi in dispensandis coelestis gratia donis nimium prodigijs, si se literas prædictas recipientibus indulgentias & penitentiarum injunctiarum remissiones nulla cum retemporalis conferendas, profutus & indiscretè lagittetur, quibus & aliis licentius prædictis non pauci suauantes & infirmi, venia facilitate induci, ad peccandum proliiores fiant, quando vor & tantorum delictorum remissione certo & vilissime preto acquirere posse confidant. Indicem præterea casum & indulgentiarum ad diocesis sacris appendi jusserunt, quo palam significatur solvenibus supradicta concordia, & inter alia absolvendi facultatem ab eis prohibitorum tribui. Itemque indulgeri Missa sacrificium & sepulchrum tempore interdictionis assumptionis duorum plurimum compatrium ad sacram Baptismam, præter eos qui synodalibus (ardicium) constitutionibus scilicet in reparacionem Ecclesiærum, erectionem confraternitatum, & alias pias causas præxendo. Cum igitur inter cetera scandalæ etiam simonizavitas redoleat, ex prædictis sacri Tridentini & Concilii decretis, & alias ancionibus canonics, nostræ præterea confutationis de indulgentiis ad quæcum non emitendis, adveretur, clavum auto ritas evilefacit, & penitentialis satisfactio eneretur. Nos his malis celeri tempore occurrendum, eademque opera futuri præcavendum fore cententes, de Apoloticæ præfatis plenitudine luperadie omnia, quæ in ipsa Tolentana, & quibusvis quæcumq; alius civitatis, diocesisbus, & locis, tam Hispania, quam aliarum quæcumq; provinciarum & regionum quæcumq; prætextu hucusq; emanarunt, perpetuo abolemus, ac nullæ & irriu nunciamus, ubemusq; literas & indices, nec non scripturas & monumenta quæcumque publica & privata, per ipsos locorum ordinarios & alios Ecclesiærum rectores ubique, reperientur dilacerari, penitus q; deleri. Et ne ralia de cetero à quæcum fiant, publicentur, vel concedantur, districti prohibemus. Quicunque leucum egrent, seu attentaverint, antifites, etiam si Cardinalatus honore præfulgent, ab ingressu & perceptione fructuum fumarum Ecclesiærum ramdiu suspensi jacant, donec satisfactione prævia illis per sedem prædictam suspenso relaxetur. Inferiores vero ad Episcopis

a. Vide Calder. de panis. & remissione e. nostro. col. 17. Navarræ. de indulgentiis. b. Concil. Trid. prescripta norma legitime elongandi indulgentias, & tollendi abusus quæfum, res. & ref. 6.2. & 5.2. de ref. 4.9.

lementiam excommunicationis incurant. à qua nisi in mortis articulo constituti, ab alio quam Romano Pontifice absolutionis beneficium nequeant obtinere. Roma 4. Non. Ian. 1569.

TITULUS XVI.

DECIMI.

Sextus V. Ex Bulla eccl. Domini.

Ecclesiastici personae decimas & alia entia imponentes absque licentia Pape, excommunicantur.

CAP. I.

Excommunicamus & anathematizamus omnes etiam os qui aut collectas, decimas, tales, praefiantis, & alia onera clericis, pralatis, & aliis personis Ecclesiasticis, acorum, & Ecclesiarum, monasteriorum, aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus, & preventibus hujusmodi ab aliquo Rom. Pontifice, speciali & expresa licentia imponunt; & diversis erant exquisiti modis exigunt; aut impedita etiam a sponte dominis & concedentibus recipient: eueniunt quae per se, vel alium, seu alios, directe vel indirecete praeceperint facere, exequi, vel procurare, aut in eis auxiliu, consilium, vel favorem, aut votum, seu suffragium palam vel occulte praefere non verentur, cuiuscunq; sunt praeminentia, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status, etiam si Imperiali, aut Regali prafulgent dignitate, seu Principes, Dukes, Comites, Barones, Republica & alii potestentia quicunq; etiam regni, provinciis, civitatibus, & terris quoquoniam praudentes, aut quavis etiam Pontificali dignitate iniquiunt: Innovantes decreta super his per actos canonistarum in Lateran, noviludice celebraro, quam alia Concilii generalibus solita, etiam cum censuris & poenis in eis contentis.

TITULUS XVII.

DE RELIGIOSIS DOMIBVS, ET MONASTERIIS PIETATIS.

Pius IV.

Piorum locarum & monasteriorum exemptio ab onere hospitanti militis.

CAP. I.

Cum, sicut non sine gravi dolore nobis innotuit, omnia & singula, seu quampurimla-huius a lme curbis, ac etiam nostri Ecclesiastici conuentus & monasteria, & alia Ecclesiastica & pia loca, tam secularia quam regularia, & à personis religiosis quomodolibet inhabita, eo tempore, quo equites & milites ejusdem aliae urbis ac fixis Ecclesiastici praefato infestione ipsius urbis & statutis aduersus infestissimum Turcam tyrannum, vel ob alias, que pro tempore sepe offendunt, causas expediti, & ad diversi ejusdem status loca transmittit contigit, at ejisdem equitibus & milibus perturbentur & molestentur, ipsej; conuentus, monasteria, & alia Ecclesiast. & pia loca in corudem equitum seu militum distributione nonnullos corundem equitum seu milium intra eorum domos & monasteria hospitio excipere & recipere cogantur, in maximum eorum detrimen- tum, divini cultus perturbationem, gravissimum religiosis dedecet, Dei optimi offensam, & non solum preter omnem nostram intentionem, verum etiam intolerabilem animi nostri amaritudinem. Quia propter nos in prmissis quantum cum Deo possumus de optimo remedio celeri manu provide, ac monasteriorum, & aliorum Ecclesiasticorum & piorum locorum hujusmodi performancem Deo ultissimo die noctuque famulantum quieti, integrati, & decori coadulere volentes, mori simili, & ex-

certa nostra scientia, ac de Apo. postea patrum, universis & singulis istis dictis aliae urbis, quia eorum status praefati Gubernatoribus, Praefectibus, Duciis, & Capitanis, communia liberas & universitas, & alii ad quos praefex & periret, ac ipsorum leprosorum quomodolibet in futurum, ne deinceps proposituris temporibus in corundem militum, & equorum distributione, tam in transiundo, quam modo concedendo, communicariat, videlicet, & eis eis equites ac milites in eisdem monasteriis, conuictis, ambibus, & aliis Ecclesiasticis & prius locis suis, duorum millium ducatorum aut Camerarum Appellatis, & inde picandi, & alii arbitrio nostri poena quoniam colore, causa, ingenio, sive prætextu debitis, ducatur, vel ad illos recipiendū, & hospitio emporiogere, ipsi vero Capitanis & Ducibus ut eis os equites & milites sub indagacione tollerent, actionis officiorum suorum, atque etiam privationis, & penitentie in dictis monasteriis, corubris, domos, &c. Ecclesiasticis & prius locis, eti communia liberas, & status ipsi, eadem loca, cedem aliquaffent, & liberas Gubernatoribus vero, & ipsiatur circuimus eorum Pratoribus, ac aliis officialibus quibusque gemitis, primis ab ipsis communib; & servientibus, & auxiliis Capitanis, & Ducibus sunt, sub eisdem legibus nostra, ac etiam privationis officiorum suorum, ut eisque in dictis monasteriis, corubris, domos, &c. Ecclesiasticis, & prius locis, eti communia liberas, & status ipsi, eadem loca, cedem aliquaffent, & liberas Gubernatoribus vero, & ipsiatur circuimus eorum Pratoribus, ac aliis officialibus quibusque gemitis, primis ab ipsis communib; & servientibus, & auxiliis huicmodi molestare, perturbare, impetrare, & quietare, feo molestat, perturbari, & alii sequentes audeant, feo praefatim, in virtute licet contentia, & sub ius dictis penitentiis edendis nocturnis rebibus, precipimus, committimus, & mandamus, monasteria, conuicia, domos, & alia Ecclesiastica & publica ex eis ab eisdem militibus & equib; accepere, illos hospitio excipiendi, mori, & eisque in dictis monasteriis, & totaliter liberando, ac eisque licencia facienda.

Idem.

Ordinis mendicanorum, carthusi, monachis, & priis aliis, subditis & hospitio missum extinere.

CAP. II.

Vm ad uberes, quos faci mendicantium eisdem spiritibus, & ardentia confederatis indagare pertinet, muri pectoris religionis discepat, & voluntarii pertatis habitum, in quibus sub humiliarij pectoris dectum, alitissimo praefat famularum, dignum, qui per debitum reputatum, ut illos ea liberare conetur, ne quae se moris quibuslibet gravaminibus prospereat, judecet alitissimi inhaeari territ. Hinc proinde voluntes eisdem mendicantium ordines, & ceteros, eorum fratres, & Monachos, exterante pectora, ac etiam moniales quilibet, eisdem ornata, & cura degentes, specialibus favoribus & gratiis proposito, non ad alios nobis fager habentes, & non per petitionis infinitiam, sed ex certa notitia intentio, ac Ap. foliis potestatis plenariad, quid eorum deinceps perperus future temporibus omnes & singuli indicantium ordinum hujusmodi fratres, Monachos, & cetera filii in Christo moniles seu forores, ac alii singuli sexus personae regulares, abilibes per totum Christum orbem diffusi & constituti, illorūque monasteria, & alia nobis domus, conuenit, Ecclesiast. & piorum, p. & terre culte & inculta, possitiones, p. & immobiles, & immobilia omnia & singula mobilia & immobiles, & immobilia.